

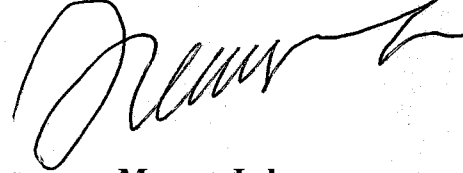
T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 2489
Tarih : 21.05.2019

10/1276

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de son yıllarda artan orantısız güç kullanımının engellenmesi için gerekli çalışmaların yapılması ve orantısız güç kullanımının önlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98 inci maddesi ve Meclis İçtüzüğü’nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Mensur Işık
Muş Milletvekili

GEREKÇE

Orantısız güç kullanma, mevcut tehditle orantılı olmayan ve yasal kolluk faaliyetinin gerçekleştirilmesi için gerekli minimum güçten fazla zor kullanılması ve bu şekilde kabul edilemez düzeyde kişinin vücut bütünlüğüne veya sağlığına zarar verilmesi demektir. Orantısız güç kullanımı, gerek uluslararası hukuk gerekse de ulusal hukukta çerçevesi çizilerek yasaklanmıştır.

Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Küçültücü Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme (İşkenceye Karşı Sözleşme), BM Genel Kurulu’nda 10 Aralık 1984 tarihli oturumunda 39/46 sayılı kararla kabul edilmiş ve 26 Haziran 1987 tarihinde yürürlüğe girmiş sözleşmedir. Türkiye’de 25 Ocak 1988’de imzalanan Sözleşme, 21 Nisan 1988 tarih ve 3441 sayılı kanunla kabul edilmiştir. Söz konusu Kanun, 29 Nisan 1988 tarih ve 19799 sayılı resmi gazete yayınlanmış ve o tarihte yürürlüğe girmiştir.

20 Temmuz 2017 tarihinde BM İşkence Özel Raportörü tarafından yayınlanan “Gözaltı dışı yerlerdeki zor kullanımı ve işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezalandırma yasağı” başlıklı özel raporunun, 47 nci paragrafında yer verilen “resmi olarak deklarasyonlarda yer alan ‘işkence’ tanımına uygunluk için gerekli olan ek koşullar mevcut olmasa bile, belirli bir amaç doğrultusunda kaçma imkânı olmayan, ‘çaresiz’ bir kişiye yönelik acı veya ıstırap yaratma amaçlı kasti zor kullanımı, her zaman ağırlaştırılmış zalimane, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele veya cezalandırma (işkence) olarak kabul edilecektir” ifadesi ile önemli bir değerlendirmede bulunmuş olup sözleşmenin genişlemesine vurgu yapmıştır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 5 inci maddesinde “Hiç kimseye işkence yapılamaz, zalimce, insanlık dışı veya onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz ve ceza verilemez” denilmektedir. Diğer yandan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 3 üncü

maddesinde “Hiç kimseye işkence ya da insanlık dışı ya da onur kırıcı bir davranış ya da ceza uygulanamaz” denilerek sadece işkence değil, bireylere yönelik insanlık dışı ya da onur kırıcı bir davranış veya ceza uygulanması da yasaklanmaktadır. Anayasanın 17 nci maddesinde de işkence yasağı tanınmış olup işkence ve kötü muamele yasağının uluslararası toplumun mutlak bağlayıcı bir kural olarak tanıdığı, istisnası olmayan temel bir ilke olduğu kabul edilmektedir.

Tüm bu uluslararası ve ulusal hukuki düzenlemelere rağmen son yıllarda kolluk kuvvetleri vatandaşların toplantı ve gösteri yürüyüşlerini orantısız güç ile baskı altına almaya çalışmaktadır. Yakın bir zaman dilimi öncesinde Diyarbakır’ın Bağlar ilçesine bağlı Koşuyolu Parkı’nda, cezaevlerindeki açlık grevlerine dikkat çekmek için toplanan mahpus annelerine yönelik polis tarafından yapılan kötü muamele kamuoyunda büyük tepki toplamıştır. Yine son günlerde ODTÜ’de polisin öğrenci ve akademisyenlere yönelik kötü muamelede bulunulması günlerdir ülke gündeminde tartışılmaktadır.

Kolluk kuvvetlerinin uyguladığı orantısız güç kullanımı, son yıllarda artarak sürmektedir. Bu kapsamda, orantısız güç kullanımının engellenmesine dair araştırma yapılması ve orantısız güç kullanımına karşı çözümler bulunması amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ederim.

1			
2	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	<i>Tulay</i>
3	KEMAL PEKÖZ	ADANA	<i>Kemal</i>
4	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	<i>Abg</i>
5	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	<i>B. Öztürk</i>
6	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	<i>D. Taşdemir</i>
7	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	<i>Filiz</i>
8	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	<i>Kemal</i>
9	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	<i>A. Başaran</i>
10	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	<i>Necdet</i>
11	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	<i>M. Tiryaki</i>
12	FELEKNAS UCA	BATMAN	<i>Feleknas Uca</i>
13	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	<i>E. Aydemir</i>
14	SALİHE AYDENİZ	DİYARBAKIR	<i>S. Aydeniz</i>
15	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	<i>D. Dağ</i>
16	MUSA FARİSOĞULLARI	DİYARBAKIR	<i>M. Farisoğulları</i>
17	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	<i>S. Güzel</i>
18	<i>Hüseyin KAĞMAZ</i>	<i>Sirnak</i>	<i>H. Kağmaz</i>
19	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	<i>H. Özsoy</i>
20	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	<i>G. Paylan</i>